

pensioen items

āzł.

Actuele pensioeninformatie
voor klanten van AZL
nummer 6 – november/december 2019

Inhoud

Stappen naar een nieuw pensioenstelsel	3
Evaluatie Wet verbeterde premieregeling	6
Rekenregels pensioenverdeling bij scheiding	8
Principe keuzeomgeving	10
IMVBP	11
Kort nieuws	12

Colofon

Uitgever	AZL N.V. Postbus 4471 6401 CZ Heerlen +31 (0)88 116 2000 www.azl.eu
Redactie	Maurice Sarton en Guus Pijnenburg
Opmaak	Jordi van de Wall
Fotografie	Shutterstock.com

Oude(re) uitgaven van de Pensioenitems en andere publicaties kunt u raadplegen via:
<http://www.azl.eu/pensioenkennis/pensioenitems/>

Stappen naar een nieuw pensioenstelsel

Hoewel het tempo in de stuurgroep tegenvalt, worden er toch op verschillende fronten stappen gezet die verband houden met het Principe Pensioenakkoord. Ten eerste is de stijging van de AOW-leeftijd vertraagd. Ten tweede ligt er een wetsvoorstel ter consultatie voor afkoop van een deel van het ouderdomspensioen. Tenslotte worden onnodige pensioenkortingen voorkomen om het akkoord niet in de weg te staan.

AOW-leeftijd

De AOW-leeftijd wordt nog bepaald op basis van de huidige wetgeving. Op grond daarvan zal de AOW-leeftijd in 2025 67 jaar en 3 maanden gaan bedragen.

Als de afspraken uit het pensioenakkoord van kracht worden, wordt de AOW-leeftijd in dat jaar 67 jaar. Voor aanvullende pensioenen blijft de pensioenrichtleeftijd overigens op 68 jaar staan.

Samenloop met AOW-uitkering

In een nota van wijziging bij de Verzamelwet SZW 2020 is geregeld dat ingegane uitkeringen van AOW-overbruggingspensioenen mogen samenlopen met de AOW-uitkering, of dat zij mogen worden aangepast om te eindigen op de nieuwe AOW-leeftijd. Het is nog wachten op een besluit dat de mogelijkheid toestaat om ingegane Anw-hiaatpensioenen te laten eindigen op de oorspronkelijke AOW-leeftijd.

Afkoop ouderdomspensioen

Op 18 november 2019 is het voorstel voor de 'Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen' ter consultatie voorgelegd. Die wet zal de afkoop van een deel van het ouderdomspensioen mogelijk gaan maken. De consultatie is gesloten op 9 december 2019.

Afkoop

Afkoop van een deel van het ouderdomspensioen is een wettelijk recht van de deelnemer.

De voorwaarden voor de afkoop zijn:

- maximaal 10% van het ouderdomspensioen kan worden afgekocht;
- het ouderdomspensioen dat na afkoop resteert, moet meer bedragen dan de grens voor klein pensioen;
- de afkoop moet sekseneutraal geschieden;
- indien het partnerpensioen wordt verlaagd door de afkoop van een deel van het ouderdomspensioen, is instemming van de partner nodig;
- de afkoop is slechts mogelijk op de pensioendatum;
- een combinatie met hoog/laag pensioen is niet mogelijk.

Lees verder

Afkoop is mogelijk bij vervroeging, uitstel en deeltijdpensioenen. Valt de afkoop samen met scheiding, dan heeft de partner recht op een evenredig deel van de afkoopsom.

Na conversie (bij echtscheiding) kunnen beide ex partners elk een deel van het ouderdomspensioenen afkopen.

Fiscaal

Volgens het wetsvoorstel is de afkoop geen verboden afkoop in de zin van de Wet op de loonbelasting 1964. De afkoop volgens het wetsvoorstel heeft dus geen belasting tot gevolg over de waarde van het hele pensioen en ook geen plicht tot betaling van de revisierente. Alleen de afkoopsom wordt als gewone pensioenuitkering belast.

Netto pensioen

Voor netto pensioen gelden dezelfde voorwaarden, met uitzondering van de voorwaarde dat tenminste een bedrag resteert boven de grens voor klein pensioen. Overigens moet een zelfde afkoopmogelijkheid ook worden gegeven bij oude dag lijfrentes.

Ingangsdatum

In overleg met de pensioensector wordt een minimum invoeringstermijn vastgesteld om de uitvoerders de tijd te geven voor de nodige aanpassingen. De minister wil dat het recht op 1 januari 2022 ingaat.

Wat zal dit gaan betekenen voor pensioenfondsen?

Pensioenfondsen dienen hun informatieverzorging en rekentools hierop aan te passen.

Ook is het van belang dat pensioenfondsen deelnemers erop wijzen dat ze de gevolgen van de afkoop nagaan. Ontvangst van de afkoopsom door een deelnemer leidt tot verhoging van het fiscale inkomen en dat kan gevolgen hebben voor zorgtoeslag, huurtoeslag, partnertoeslag AOW, een uitkering op grond van de Anw, een bijstandsuitkering of een AIO-aanvulling.

Geen onnodige kortingen

Het verwachte besluit van Minister Koolmees met zijn maatregel tegen kortingen van pensioenen is op 16 december 2019 in de Staatcourant gepubliceerd.

Hiermee maakt hij gebruik van zijn bevoegdheid van artikel 142 van de Pensioenwet. Met die bevoegdheid kan hij pensioenfondsen toestaan langer over geen (minimaal) verplicht eigen vermogen te beschikken in geval van een uitzonderlijke economische situatie. Zo verleent hij pensioenfondsen tijdelijk uitstel van hun plicht om pensioenen te korten.

Uitstel is voor één jaar en beperkt

Het besluit is van kracht vanaf 17 december 2019. Het vervalt op 30 december 2020. Besturen kunnen besluiten gebruik te maken van de mogelijkheid om kortingen uit te stellen.

MVEV

Pensioenfondsen die op 31 december 2019 voor het zesde achtereenvolgende meetmoment een dekkingsgraad hebben die lager is dan nodig voor het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV), hoeven in 2020 de pensioenen niet te korten. Voor hen geldt dat zij op een zevende achtereenvolgende moment moeten korten, als de dekkingsgraad dan onvoldoende is.

VEV

Pensioenfondsen met een dekkingsgraad die lager is dan nodig voor het vereist eigen vermogen (VEV) kunnen de termijn van hun herstelplan verlengen van 10 naar 12 jaar.

Voorwaarden

Alleen pensioenfondsen met een dekkingsgraad van ten minste 90% kunnen van dit uitstel gebruik maken. Pensioenfondsen met een dekkingsgraad die lager is dan 90% dienen binnen zes maanden maatregelen te nemen waardoor de dekkingsgraad minstens 90% bedraagt en kunnen daarna van het uitstel gebruik maken. Een korting moet ineens in de verplichtingen worden verwerkt. De pensioenverlaging mag ineens worden doorgevoerd, maar ook worden uitgesmeerd over de termijn van het herstelplan. Pensioenfondsen die besluiten van het uitstel gebruik te maken moeten aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Ze moeten bij indiening van het herstelplan onderbouwen waarom ze de keuze maken.
- Ze moeten de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden informeren over het besluit en over de onderbouwing ervan.

Opmerkingen

Op deze manier komt de minister tegemoet aan de roep om kortingen te voorkomen, maar houdt hij ook druk op de ketel om het voorgenomen pensioenakkoord uit te werken.

Vanuit de politiek en vanuit de vakbonden is positief op de maatregel van de minister gereageerd.

De Nederlandse Bank (DNB) heeft kritischer gereageerd. DNB heeft al meerdere keren betoogd dat het uitstellen van kortingen ten koste gaat van de pensioenen van de jongeren.

Zzp'ers

De werkgroep Zekerheid en Zorg van de Stichting van de Arbeid gaat zich bezig houden met het onderwerp verplichte verzekeringsplicht voor zelfstandigen zonder personeel. Het gaat daarbij om pensioen en arbeidsongeschiktheid. De werkgroep is daartoe uitgebreid met afgevaardigden uit het Platform van Zelfstandigen Organisaties en FNV Zelfstandigen.

Langdurige lage rente

Minister Koolmees heeft met zijn brief van 15 november 2019 het Centraal Planbureau (CPB) verzocht te onderzoeken wat de gevolgen zijn van langdurige lage of negatieve rente voor het pensioenstelsel.

Hij verzoekt het CPB voor de zomer van 2020 met het onderzoek te komen. De Minister vraagt het CPB met name onderzoek te verrichten naar:

- De oorzaken van de lage rente en daarbij in te gaan op de verwachtingen voor de ontwikkeling van de rente.
- De gevolgen voor het huidige kapitaal gedekte pensioenstelsel en daarbij te kijken naar de consequenties voor zowel de totale pensioenopbouw als voor de (optimale) verhouding tussen omslag- en kapitaaldekking.
- Beleidsopties om hiermee om te gaan, met aandacht voor de heterogeniteit van huishoudens (zoals onderscheid huiseigenaren/huurders) en de verdeling van bestedingsruimte over de levensloop. Hierbij kan het CPB ook breder kijken dan alleen de eerste en tweede pijler.

Het CDA heeft op het ledencongres van 9 november 2019 resoluties aangenomen, waarin deze regeringspartij zich voorneemt de 'mogelijkheid te onderzoeken om een nieuwe, prudente rekenrentemethodiek vast te stellen'. Daarbij moet niet alleen rekening worden gehouden met de verplichtingen die een pensioenfonds heeft, maar ook met de 'werkelijke rendementen in de uitkeringsfase'.

De Europese Centrale Bank heeft berekend dat zonder het monetaire beleid, de tienjaarsrente 1,6 procentpunt hoger zou zijn. Op 27 november 2019 was de 10-jaarsrente voor Europese AAA staatsleningen -0,312%.

Evaluatie Wet verbeterde premieregeling

Met zijn brief van 11 november 2019 doet minister Koolmees verslag van de evaluatie van de Wet verbeterde premieregeling. SEO Economisch Onderzoek (SEO) heeft daarover een onderzoeksrapport geschreven. In de brief beschrijft hij wat wel en niet het gevolg zal zijn.

Bevindingen en verbeterpunten uit het onderzoek

De hoofdbevindingen uit het onderzoek van SEO zijn:

- Het is gelukt deelnemers een keuze voor een variabele uitkering te geven.
- 10, ongeveer 1 op de 8, uitvoerders van premieregelingen bieden variabele uitkeringsproducten aan.
- Deze uitkeringsproducten verschillen echter ook bij dezelfde uitvoerder.
- De overgrote meerderheid van de deelnemers kiest voor een vaste uitkering, maar maakt de keuze niet bewust. Volgens SEO geven stakeholders aan dat zij de volgende verbeterpunten zien:
- De vergelijkbaarheid van producten is moeilijk, omdat er grote verschillen zijn tussen de producten en risico's. Werkgevers en adviseurs vinden dat de informatievoorziening verbeterd moet worden. De toezichthouders zien meer in standaardisatie en rekenregels.
- Omdat deelnemers de default (een vast uitkering) kiezen, pleiten uitvoerders, werkgevers en adviseurs ervoor om variabele uitkeringen onder voorwaarden als default mogelijk te maken.
- Rondom keuzes en shoprecht is betere informatievoorziening nodig. Advisering van de deelnemer is van belang. In het arbeidsvoorwaardenoverleg zou dat aan bod dienen te komen.

Reactie van de minister

In zijn brief reageert de minister als volgt op de bevindingen en voorgestelde verbeterpunten:

1. Ter vergroting van de vergelijkbaarheid verwacht de minister van pensioenkeuzes dat zij met voorstellen komen voor meer eenduidigheid, betere vergelijkbaarheid en vermindering van complexiteit van variabele uitkeringen.
 - De schommelingenmeter op het standaardmodel wordt verbeterd. Niet slechts beleggingsrisico, maar ook inflatie en andere risico's moeten tot uitdrukking worden gebracht;
 - lifecycles met gelijke namen dienen bijvoorbeeld een gelijk beleggingsprofiel te hebben;
 - Impacttabellen worden toegevoegd met de gevolgen van productmogelijkheden, zoals meer aandelen, verzekeren van langlevensrisico en afdekking van renterisico.

De voorstellen worden na advies van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) in het standaardmodel verwerkt. Begin 2020 rapporteert de minister over de voortgang.
2. De vaste uitkering blijft de standaardoptie tenzij alleen een variabele uitkering wordt aangeboden door de pensioenuitvoerder.
3. Als variabel pensioen de default is, komt er een minimum termijn van 5 jaar voor de pensioenrichtleeftijd (de pensioendatum) om deel te nemen aan het collectief toetredingsmechanisme.
4. Er komt geen tweede keuzemoment na ingang van het pensioen.
5. De minister wil met de toezichthouders onderzoeken:
 - welke wettelijke aanpassingen nodig zijn om de zorgplicht van pensioenuitvoerders uit te breiden met een betere begeleiding van de deelnemer die zijn voorlopige en zijn definitieve keuze moet maken;
 - welke aanvullende regelgeving nuttig en wenselijk is om te waarborgen dat het belang van de deelnemers goed wordt beschermd bij de ontwikkeling van premieregelingen. Hij wil daarbij ook de sociale partners betrekken;
 - hoe rekenregels kunnen worden voorgeschreven voor de omzetting van kapitaal in een vaste uitkering;
 - hoe kan worden omgegaan met oude premieregelingen met rendementsgarantie.

De komende maanden zal de minister met de uitvoerders en toezichthouders verbeteringen voorbereiden.

Rekenregels pensioenverdeling bij scheiding

Minister Koolmees wilde na indiening van het voorstel voor de Wet pensioenverdeling bij scheiding zo snel mogelijk overgaan tot behandeling in de Tweede Kamer. Maar Commissie Sociale Zaken van de Tweede Kamer besloot pas tot behandeling van het wetsvoorstel over te gaan, nadat de regels gepubliceerd waren. Op november 2019 heeft de minister het besluit met nadere regels ter consultatie voorgelegd. Hieronder gaan we in op de inhoud daarvan.

Verdeelmethode

Voor de bepaling van de waarde van het pensioen dat tijdens het huwelijk is opgebouwd, maakt het besluit onderscheid tussen de situatie voor en na ingang van het ouderdomspensioen.

Bij scheiding voor ingang van het ouderdomspensioen is die waarde gelijk aan de waarde van het pensioen op de datum van echtscheiding (ook van toepassing bij scheiding van tafel en bed en einde van een geregistreerd partnerschap) verminderd met de waarde op de huwelijksdatum (of aanvang van het geregistreerd partnerschap). Dat geldt niet als de datum van het huwelijk voor de datum van aanvang van het deelnemerschap ligt.

Bij scheiding na ingang van het ouderdomspensioen is de waarde van het opgebouwde ouderdomspensioen gelijk aan de waarde van de pensioenuitkeringen op de scheidingsdatum, voor zover toe te rekenen aan de huwelijksperiode.

Indien de partners een andere periode afspreken, dan wordt de waarde van de pensioenen als volgt berekend: de waarde van het pensioen op de einddatum min de waarde van het pensioen op de begindatum van de afgesproken periode.

Indien de pensioenuitvoerder niet beschikt over de waarde op de huwelijksdatum, of als partners een andere periode kiezen, dan mag de waarde van het tijdens het huwelijk opgebouwde pensioen ook door toerekening worden bepaald. De waarde is dan de waarde van het pensioen op de scheidingsdatum vermenigvuldigd met een breuk: de teller van die breuk is gelijk aan de huwelijksperiode (of de afwijkende periode) en de noemer ervan is gelijk aan de periode van deelname.

Grondslagen

Het besluit schrijft voor dat voor de conversie de volgende grondslagen worden gebruikt:

- sekse afhankelijke overlevingskansen;
- de ervaringssterfte van de pensioenuitvoerder;
- het werkelijk leeftijdsverschil tussen mannen en vrouwen;
- de vaste rentetermijnstructuur.

Gegevensregistratie en doorgifte

Pensioenuitvoerders moeten met het oog op de pensioenverdeling bij scheiding meer gegevens bepalen en registreren en doorgeven bij waardeoverdracht.

De pensioenuitvoerder registreert:

- de vaste rentetermijnstructuur.
- de waarde van de pensioenaanspraken op de huwelijksdatum.
- de huwelijkse staat of staat van geregistreerd partnerschap bij ontvangst van een overgedragen klein ouderdomspensioen.

Is de datum van aanvang van het deelnemerschap niet bekend bij de pensioenuitvoerder, dan moet hij die opvragen bij de partners. Kunnen zij die datum niet doorgeven, dan gaat de pensioenuitvoerder uit van de datum waarop de deelnemer de aanvangsleeftijd van de pensioenregeling heeft bereikt, of de datum waarop de pensioenregeling is ingegaan.

Bij individuele en collectieve waardeoverdracht moet de overdragende pensioenuitvoerder de volgende gegevens opgeven:

- de datum van aanvang van het deelnemerschap
- de waarde van de pensioenaanspraken op de overdrachtsdatum verminderd met de waarde daarvan op de huwelijksdatum
- bij opeenvolgende waardeoverdrachten geeft de overdragende pensioenuitvoerder ook de gegevens die hij heeft ontvangen van de daarvoor overdragende pensioenuitvoerder(s)
- na een eerdere niet opeenvolgende waardeoverdracht; de datum van de beëindiging van het deelnemerschap in de eerdere pensioenregeling.

Indien er een scheiding plaatsvindt nadat een deelnemer het proces van individuele waardeoverdracht heeft opgestart, dan wordt het proces van waardeoverdracht opgeschort, totdat de pensioenverdeling heeft plaatsgevonden.

Informatieverstrekking

Na binnenkomst van de melding van de scheiding moet de pensioenuitvoerder de ex partners de volgende informatie verstrekken:

- De methode van pensioenverdeling.
- De procedure en termijnen voor het doorgeven van afwijkende afspraken, de mogelijkheid van verlenging van de termijn en de gevolgen als de termijn niet wordt nageleefd.
- Het keuzerecht van de ex-partner om bijzonder partnerpensioen in stand te houden.
- De gevolgen als het ouderdomspensioen lager is dan het bedrag van een klein pensioen.

Aan de verdelingsplichtige (gewezen) deelnemer	Aan de verdelingsgerechtigde ex-partner
De hoogte van het ouderdomspensioen en de hoogte van het ouderdomspensioen dat is geconverteerd.	De hoogte van het ouderdomspensioen voor de ex-partner.
De hoogte van het bijzonder partnerpensioen.	De hoogte van het eventuele bijzonder partnerpensioen.
De in rekening gebrachte kosten van de conversie (maximaal €100,- per partner) Op verzoek: de berekening van de conversie	

De pensioenuitvoerder verstrekt de informatie schriftelijk, of elektronisch als dat de gebruikelijke manier van informatieverstrekking aan de deelnemer of de partner is. Is het e-mailadres onjuist, dan wordt de informatie schriftelijk gestuurd naar het adres dat in de Basisregistratie Personen (BRP) staat vermeld.

De pensioenuitvoerder moet binnen drie maanden na verwerking van de conversie de bedragen tonen in het Pensioenregister. Deze verplichting gaat ook gelden voor scheidingen van vóór 1 januari 2021, maar pas na vijf jaar na inwerkingtreding van de Wet pensioenverdeling bij scheiding 2021.

Vervolg

De Commissie Sociale Zaken van de Tweede heeft besloten dat tot behandeling van het voorstel kan worden overgegaan, onder het voorbehoud dat een reeks vragen wordt beantwoord. De vragen betreffen onder andere de onmogelijkheid van ongehuwd samenwonenden om te kiezen voor toepassing van de wet, de weigering van de regering om te regelen dat partners voor de scheiding eventueel afwijkende afspraken moeten maken, en de criteria op grond waarvan pensioenuitvoerders moeten weigeren gehoor te geven aan afwijkende afspraken wegens misbruik of alternatieven hiervoor.

Principe keuzeomgeving

De AFM heeft de 'Principes keuzeomgeving' ter consultatie voorgelegd. De consultatie staat open tot 16 januari 2020. De principes zijn handvatten die financiële ondernemingen, waartoe de AFM ook pensioenfondsen rekent, zelf moeten invullen. Die invulling hangt af van de omvang, het type dienstverlening en het soort product van de dienstverlener. De achtergrond is dat consumenten slechts beperkt rationeel handelen. Dienstverleners die keuzes voorleggen aan consumenten dienen daarbij rekening te houden met de wijze waarop het keuzeproces van een consument plaatsvindt.

Principes

- 1. Er wordt een realistisch beeld gehanteerd van de kennis, vaardigheden en het gedrag van consumenten.*

De AFM bedoelt hiermee dat consumenten onder druk van tijd worden beïnvloed en daardoor systematisch afwijken van rationele beslissingen.
- 2. In alle fasen van het beslisproces is aandacht voor het gedrag en de belangen van consumenten.*

De keuzeomgeving omvat niet alleen de fase van behoefte-erkenning, oriëntatie, keuzeopties nagaan en keuze maken, maar ook de evaluatie over de passendheid van het product erna.
- 3. Sturing in de keuzeomgeving houdt aantoonbaar rekening met het belang van de klant.*

Dienstverleners weten hoe keuzes van consumenten gestuurd kunnen worden en gebruiken die kennis om de consument de voor hem best passende keuze te laten maken.
- 4. De geselecteerde kenmerken van de doelgroep zijn relevant, onderscheidend en volgen logischerwijs uit de kenmerken van het product.*

Dienstverleners gaan na bij welke groepen consumenten de aangeboden producten en diensten passen.
- 5. De keuzeopties en presentatiewijze sluiten aan bij het gedrag, de kennis en vaardigheden van de doelgroep.*

De dienstverlener heeft een overzichtelijk product- of dienstenaanbod dat aansluit bij het gedrag, de kennis en vaardigheden van de doelgroep en laat niet-passende opties voor bepaalde consumenten weg wanneer de dienstverlener weet dat die niet binnen de doelgroep vallen.
- 6. De inrichting van de distributie helpt consumenten met het achterhalen van hun eigen behoeften en voorkeuren.*

De verwerving van informatie bij consumenten dient zo objectief mogelijk te worden achterhaald. Tools kunnen helpen, maar in plaats van informatie kan ook het surfgedrag van de consument op de website van de dienstverlener de consument helpen bij het maken van een keuze.
- 7. De inrichting van de distributie helpt consumenten bij het vinden van een passend product of dienst.*

Dienstverleners kunnen consumenten helpen door bijvoorbeeld relevante besliscriteria te communiceren en producten te scoren of te ordenen op deze criteria.
- 8. Informatie voor consumenten sluit aan bij de wijze waarop zij informatie verwerken.*

De informatie is correct, duidelijk, niet-misleidend en evenwichtig, en moet ook aansluiten bij het gedrag, de kennis en de vaardigheden van de consument.
- 9. De informatievoorziening helpt consumenten een passende keuze te maken.*

De informatie is consistent en mag een consument niet sturen naar een ongeschikte keuze. Gestandaardiseerde informatie over producten helpt consumenten bij hun besluitvorming.
- 10. Er is toegang tot voldoende kennis om inzichten over het gedrag van consumenten toe te passen in het belang van de klant.*

Dienstverleners onderzoeken of hun eigen aannames over consumentengedrag kloppen.
- 11. De governancestructuur en de bedrijfsprocessen zorgen voor een effectieve toepassing van inzichten over het gedrag van consumenten.*

Inzichten in het gedrag van consumenten zijn onderdeel van de uitvoering van het beleid en inrichting van bedrijfsprocessen.
- 12. Inzichten over het gedrag van consumenten zijn onderdeel van de evaluatie en voortdurende verbetering van de keuzeomgeving.*

De AFM verwacht dat dienstverleners, voordat zij producten gaan ontwikkelen, eerst hun bestaande aannames onderzoeken en die onderzoeksresultaten gebruiken om het keuzegedrag van consumenten en daaruit voortvloeiende risico's reëel in te schatten.

Pensioenfondsen

Voor pensioenfondsen kan dit van belang zijn bij vrijwillige pensioenen, maar ook bij het maken van keuzes rondom pensionering en/of beleggingen.

IMVBP

Vorig jaar hebben 79 pensioenfondsen, die 90% van het totale belegd vermogen vertegenwoordigen, het Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen Pensioenen (IMVBP) ondertekend. De Monitoringscommissie heeft voor het eerst onderzocht in welke mate pensioenfondsen voldoen aan de afspraken in het zogenaamde Brede Spoor.

Aanbevelingen

De Monitoringcommissie doet de volgende aanbevelingen aan de Stuurgroep:

1. Laat Deelnemende Partijen informatie en trainingen aanbieden aan de bestuurders, deelnemers en andere betrokkenen van pensioenfondsen, te beginnen met inzicht in de verschillende codes en richtlijnen en hun werking.
2. Maak duidelijk wat het onderscheid is tussen de OESO richtlijnen en andere richtlijnen, zoals de uitbestedingsrichtlijn van DNB. Bij IMVBP gaat het om gevolgen voor bijvoorbeeld werknemers en gemeenschappen, terwijl het bij ESG-beleid gaat om de financiële waarde van de beleggingen.
3. Maak sluitende definities van begrippen als 'lange termijn waardecreatie' en 'due diligence'.
4. Maak duidelijk welke onderdelen van het IMVBP convenant in welke overeenkomsten moeten worden opgenomen.
5. Maak duidelijk dat pensioenfondsen eigen beleid dienen te formuleren en dat af te zetten tegen het beleid van de vermogensbeheerder.
6. Bekijk hoe bestaande contracten kunnen worden aangepast om het IMVBP convenant na te leven.
7. Bepaal hoe IMVBP principes kunnen worden nageleefd bij deelname in beleggingsfondsen en eigen mandaat.
8. Zorg voor een manier om de gevolgen voor milieu en maatschappij te kunnen bepalen van verschillende beleggingscategorieën.
9. Zorg voor KPI's om negatieve gevolgen voor milieu en maatschappij te kunnen volgen en rapporteren.
10. Bespreek met pensioenfondsen hoe zij hun rol bij invoering van richtlijnen kunnen vervullen.
11. Laat pensioenfondsen hun keuzes ten aanzien van ESG (Environmental, Social and Governance) beleid en het IMVBP convenant duidelijk maken aan hun deelnemers.
12. Start met een lange termijn aanpak van communicatie en dialoog met deelnemers.
13. Werk samen om het kennisniveau bij pensioenfondsen over OESO-richtlijnen en UNGP's (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights) te vergroten en zorg daarbij voor eenduidige, toepasbare en uitlegbare definities en begrippen.

Vervolg

De overheid is in november 2019 een onderzoek gestart naar de IMVO-convenanten (Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) waar het IMVBP deel van uitmaakt. Minister Kaag voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking beoogt het rapport hierover voor het zomerreces 2020 naar de Tweede Kamer te sturen. Van pensioenfondsen kan worden verwacht dat zij de gevolgen van hun beleggingen voor milieu en mensen onderkennen en die laten meewegen bij hun beleggingsbesluiten en daarover rapporteren. Pensioenfondsen kunnen daartoe ook hun beleggingsstrategie aanpassen, zoals overgaan van passief naar actief beleggen.

Toezichtthema's DNB 2020

DNB stelt in het jaar 2020 de volgende onderwerpen centraal voor wat betreft pensioenfondsen:

- de financiële opzet
- de voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel
- datakwaliteit
- ESG- en cyberrisico's
- invulling en werking van de sleutelfuncties
- het toezicht op pensioenuitvoeringsorganisaties.

AOW-leeftijd

Op basis van de huidige wetgeving is de AOW-leeftijd vanaf 2025 vastgesteld op 67 jaar en 3 maanden. Als de AOW is aangepast aan de afspraken van het Pensioenakkoord wordt dat 67 jaar.

Geldwijzer Nabestaanden

De Pensioenfederatie, de Sociale Verzekeringsbank en het Nibud hebben samen de 'Geldwijzer Nabestaanden' ontwikkeld. Dat is een toepassing waar personen algemene informatie kunnen vinden over nabestaandenpensioen en de gevolgen van overlijden. De website is te benaderen via <https://www.nibud.nl/special/nabestaanden/>

Digitaal Loket Toezicht (DLT)

Vanaf 1 januari 2020 stuurt DNB informatie over toetsingsaanvragen, positieve toetsingsbeschikkingen en herbenoemingen alleen nog maar via het DLT. Pensioenfondsen worden verzocht een kopie van de beschikking naar de betrokkene te sturen.

Digitaal Loket Rapportage (DLR)

Vanaf 1 januari 2020 moet de FTK-Taxonomie 2.1.0 gebruikt worden voor de rapportages die betrekking hebben op het rapportagejaar 2020. Deze versie moet ook gebruikt worden voor indiening van de jaarstaten 2019 en het Herstelplan. De Excel invoerfaciliteit blijft ook na 2020 onbeperkt beschikbaar.

DNB en pensioen uitvoeringsinstellingen

DNB voert een pilot uit met rechtstreeks toezichtsonderzoek bij partijen waar pensioenfondsen de pensioenadministratie hebben ondergebracht, in plaats van via pensioenfondsen.

DNB wil met de pilot verkennen of rechtstreeks toezicht efficiënter en effectiever is. De pensioensector verlangt dat immers van DNB. Een eerste tussenconclusie is dat een dergelijke vorm van toezicht efficiënter kan zijn. DNB gaat door met de pilot.

Individuele waardeoverdrachten

De Pensioenfederatie heeft voor 2020 de grondslagen en factoren vastgesteld voor individuele waardeoverdrachten, waaronder ook de automatische waardeoverdrachten van klein ouderdomspensioen. De grondslagen zijn gewijzigd ten opzichte van de grondslagen voor 2019. Zo is de rekenrente aangepast naar 0,290%. De AG periodetafel GBM/V 2010-2015 is van toepassing.

Risicohouding

De risicohouding van een pensioenfonds is de mate waarin het fonds bereid is beleggingsrisico's te lopen om de doelstellingen te realiseren, en de mate waarin het fonds beleggingsrisico's kan lopen gegeven de kenmerken van het pensioenfonds. Het pensioenfonds stelt de risicohouding vast na overleg met de vertegenwoordigers van werkgevers of werkgemeenschappen, werknemers of werknemersverenigingen of beroepspensioenverenigingen en met de fondsorganen.

Voor uitkeringsovereenkomsten komt de risicohouding voor de lange termijn tot uitdrukking in de ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets. Voor de korte termijn komt bij uitkeringsovereenkomsten de risicohouding tot uitdrukking in de hoogte van het vereist eigen vermogen of een bandbreedte hiervoor.

Voor zuivere premieovereenkomsten komt de risicohouding van het fonds tot uitdrukking in de gekozen maximaal aanvaardbare afwijking van het pensioen in een pessimistisch scenario ten opzichte van het pensioen in een verwacht scenario.

DNB heeft de risicohouding voor zuivere premieovereenkomsten onderzocht bij pensioenfonds en premie pensioeninstellingen. Het merendeel voldoet niet aan de hiervoor vermelde eisen. DNB noemt de volgende verbeterpunten:

- Pensioenfonds dienen onderscheid te maken in risicohouding tussen uitkerings- en zuivere premieovereenkomsten.

- De voorkeuren van deelnemers moeten worden meegenomen bij de bepaling van de risicohouding.
- Als een bestaande lifecycle wordt gebruikt, dient onderbouwd te zijn waarom dat het meest wenselijk is voor de deelnemers.

Duitse dividendbelasting voor pensioenfonds

Indien een Duits pensioenfonds beleggingswinsten maakt die meer bedragen dan de technische rente, moeten ze 90% van die winsten tot de verplichtingen rekenen. Over de resterende beleggingswinst moeten ze vennootschapsbelasting (15%) afdragen. De ingehouden dividendbelasting (25%) is volledig verrekenbaar met de vennootschapsbelasting. Is de dividendbelasting meer, dan wordt het meerdere gerestitueerd. Buitenlandse pensioenfonds kunnen een deel van de dividendbelasting terugvragen, wat leidt tot een tarief dat in praktijk 15% bedraagt. Een Canadees beleggingsfonds dat voor pensioenen belegt, verzocht om terugbetaling van de ingehouden Duitse dividendbelasting op grond van gelijke behandeling.

In Canada is het beleggingsfonds vrijgesteld van vennootschapsbelasting. Volgens het belastingverdrag tussen Duitsland en Canada geldt voor Canadese pensioenfonds dat zij het verschil tussen de ingehouden dividendbelasting en 15% van het dividend kunnen

terugvorderen. Het Europese Hof van Justitie bepaalde in het arrest van 13 november 2019 dat het Duitse systeem ertoe leidt dat niet-ingezetene pensioenfonds minder gunstig worden behandeld dan Duitse pensioenfonds. Dit verschil in behandeling veroorzaakt Duitsland zelf. Het verschil kan buitenlandse pensioenfonds ervan weerhouden te beleggen in Duitsland. Daarom is het verschil in behandeling een verboden beperking van het vrije verkeer van kapitaal. Artikel 63 en artikel 65 van het Verdrag inzake de Werking van de Europese Unie verzetten zich tegen een regeling zoals de Duitse dividendbelasting voor pensioenfonds. Dit arrest kan van belang zijn voor Nederlandse pensioenfonds die in Duitsland beleggen.

Tarieven DigiD 2020

Voor 2020 heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de tarieven vastgesteld:

- **DigiD:**
0,138 (2019: 0,117) euro per succesvolle authenticatie, exclusief btw;
- **DigiD Machtigen:**
0,732(2019: 0,705) euro per gebruik machtiging exclusief btw;
- **MijnOverheid:**
0,40 (2019: 0,44) euro per verwerkt bericht exclusief btw

Voorlopige bedragen en percentages 2020

De belastingdienst heeft vooruitlopend op de wettelijke vaststelling en publicatie en onder voorbehoud daarvan de franchises, verlaagde minimale franchises en het maximum pensioengevend loon voorlopig vastgesteld en gepubliceerd.

Voorlopige AOW-franchises per 1 januari 2020

Enkelvoudig gehuwd		Gehuwd met maximale toeslag		Ongehuwd	
Middelloon	Eindloon	Middelloon	Eindloon	Middelloon	Eindloon
€ 14.167	€ 16.030	€ 28.333	€ 32.060	€ 20.837	€ 23.578

Indien afhankelijk van de soort pensioenregeling een percentage per dienstjaar wordt toegepast van

	meer dan	maar niet meer dan	wordt ter bepaling van het bedrag van de franchise de minimale AOW-uitkering (gehuwd, zonder toeslag, met vakantietoeslag) vervangen door:	
middelloon	- 1,701%	1,701% 1,788%	75% van	€ 11.312 € 12.770
eindloon	- 1,483%	1,483% 1,570%	66,28% van	€ 12.800 € 14.449

Het maximum pensioengevend loon per 1 januari 2020 is voorlopig vastgesteld op € 110.111.

Brexit

Bij het schrijven van dit artikel hebben de Conservatieven onder leiding van Boris Johnsen na de verkiezingen van 12 december de meerderheid verworven van de zetels in het Lager Huis. Het is daarom waarschijnlijk dat het Verenigd Koninkrijk de Europese Unie gaat verlaten op 31 januari 2019. Tot en met 31 december 2020 blijft Europese regelgeving gelden op grond van het overgangsregime. Vanaf 1 januari 2021 is de Brexit definitief, met of zonder afspraken tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk. In Pensioenitems 2019 nummer 1 hebben wij de gevolgen beschreven van een Brexit zonder afspraken, gezien vanuit een Nederlandse pensioenuitvoerder.

